

Kaszó legjobb erdésze és erdész- asszonya

Egy októberi kora hajnalban a déli végek felé autózva a somogyi domboknál egyszeriben tengeren éreztem magam. A völgyeket megtöltötte a hajnali köd, a dombhátak hullámként emelkedtek ki a tejfehér párából, hol közel, hol távol a templomtornyok mint hajók árbóca bukkant elő. Aztán, ahogy a langusztavörös napkorong fehérre változott, úgy tűnt el a völgyekből a fehér páratajték. Mire Somogy-szobról jobbra fordultam Kaszó felé, végképp elmúlt az illúzió.

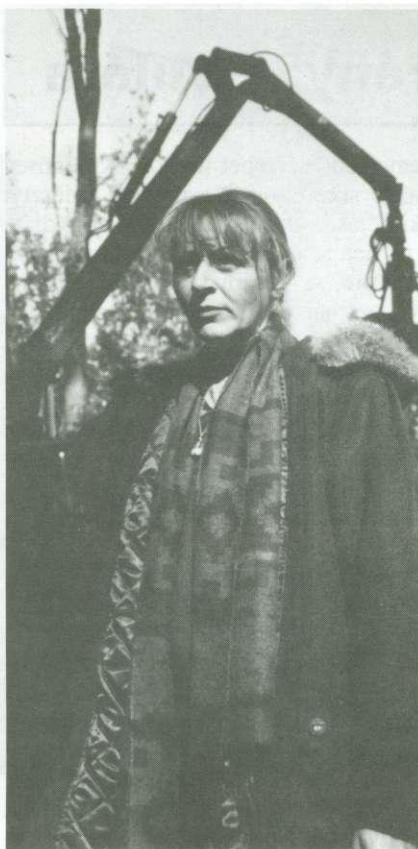
Néhány napja kiadós eső áztatta az erdőket. *Sasváriné Németh Edit* kerületvezető erdész felhívta a figyelmemet, hogy feltétlen csizmát kell húzni, ha kerületét be akarjuk járni, mert igencsak csalóka az itteni sár.

Addig nem is volt semmi hiba, míg a betonút melletti kétéves magvetéses tölgyerdősítést nézegettük. A terület gazdája bosszúsán mutatta a felújításban igencsak elszaporodott zanótot, mely látszólag nem zavarta a sorokban erőteljes növekedést mutató tölgycsemetéket. Nem is ez a nagy baj! – mondotta Edit asszony. – Sokkal inkább a pajorfertőzés. Volt olyan mintagödör, ahol egy négyzetméteren 120 pajort számoltunk.

– Képzelheted, hogy ilyen területen még a 15 éves állomány is kipusztult! Gondosan behúztuk magunk után a vadvédelmi kerítés kapuját és átballagtunk egy véghasználatához, ahol versenyt hangoskodtak a vállalkozók stihljei.

– Nem tudunk szállítani a sár miatt! – fakadt ki az erdészasszony.

S valóban. Az alig pár centire áztott talajon két Kamaz csúszkált egyre gyorsabban pörgő kerékkel a meg-sokasodott máglyák felé. A motorböm-

bőlés zajában csak a vállalkozó gépkocsivezető szájmozgásából lehetett leolvasni, hogy cseppet sem elégedett a helyzettel.

Miközben a véghasználattal szemben lévő erdőrészlet felé mentünk, ahol egy rétisásfészket akart mutatni vendéglátóm, arról faggattam, hogy hogyan is lett erdész. Mint kiderült, igencsak naiv volt a kérdés, mert Edit egyszerűen sorolta: apám, apai nagyapám, anyai nagyapám mind erdészek voltak.

– Gyerekkorom a vasi és zalai erdőkben telt, hát persze, hogy erdészhez mentem feleségül. Öcsém is itt erdészkedik Kaszón. Fiam sem választott mást. Sopronban koptatja az erdészeti Szakközépiskola padjaiban a nadrágját. Pedig volt egy pont az életemben, amikor majdnem vegyész lettem.

– ???

– Középiszkolás koromban kémiából megyei versenyen harmadik lettem. Rábészéltek, hogy a gimnázium után Veszprémbe jelentkezsek a Vegyipari Egyetemre. Szerencsére nem vettem fel. Kaposvárra kerültem az ERTI-hez, majd Szegeden levelezőn elvégeztem

az erdészeti szakközépiskolát. S most itt vagyok a mintegy ezer hektáros kerület vezetője. Javarészt középkorú tölgyesekkel, de van itt éger és fenyő is egykevés. Nyakig vagyunk a hétezer köbméteres termelési terv teljesítésében. De félső, hogy a sár miatt nem tudunk szállítani.

Sipos Györgyi, a szomszéd kerületvezető szaporán bólogat.

– Augusztus végén volt itt egy nagy vetélkedő – mondja kísérom –. Kaszó legjobb erdésze címért folyt a versenyzés. Először csak egyéni verseny lett volna, de olyan sokan jelentkeztek, hogy négyes csoportokra sorsoltuk magunkat. A harmadik helyezett csoportban voltam. Nagyon jó kis verseny volt.

□

Később *Végyvári Jenő* igazgató és *Szabó Vilmos* főmérnök részletesen beszámolt az ez évben először rendezett kezdeményezéséről. 100 000 Ft-ot ajánlott fel az rt. a győztesnek. A gyakorlati feladatokon kívül, ahol volt vegetációfelvétel, gyéritésjelölés, erdősítés, állapotfelvétel, távolság- és magasságmérés, kispuskalövészet, koronglövészet, irányított döntés, kérgezés, hasítás, tesztlapkitöltés, növényfelismerés, távcsöves trófeabírálat, és az utolsó állomáson sörváltó.

A tesztlapon ötven kérdés, mely különböző szakmai kérdéseket tartalmazott. Az idei győztes *Meleg Zsolt* kerületvezető erdész lett. Annyira jól sikerült a verseny, hogy elhatároztuk, megrendezzük minden évben. Az alkalmat kihasználva, kérjük azokat az erdőgazdaságokat, szakiskolákat, akik rendeztek már hasonló szakmai versenyt, jelentkezzenek. Meghívjuk őket egy tapasztalatcserére, hátha kialakulhat egy színvonalas országos ügy is a dologból.

Felhívás

minden olyan céghez, amely rendezett már valamilyen szakmai vetélkedőt, hogy jelentkezzen a (82) 352-303 telefonszámon, Német Péter tükárságvezetőnél.

Pápai Gábor

Emlékezés Merényi Gyulára

A XIX. század végén és a XX. század elején a magyar erdőgazdaság már világviszonylatban magas színvonalon állt. Ez főként a kiváló szakembereknek köszönhető. Ezek egyike volt a 75 éve elhunyt *Merényi Gyula*.

Eredeti nevén *Veisz Gyulán*ak hívták. Régi szepességi iparoscsaládból származott. Merény városkában éltek. (A város szlovák neve régen Vondrišl, 1945 után Nálepko.) Az evangélikus Veisz-családban évszázadokig németül beszéltek, de már a múlt században a magyar nyelv került náluk is túlsúlyba.

Veisz Károly (1822-1853) volt az első, aki értelmiségi pályára lépett. Bécsben állatorvosi főiskolát végzett. Egyetlen gyermeke *Veisz Gyula* volt, aki 1853. szeptember 5-én született. A kisfiú kétévesen lett árva; ezután nevelőszülőkhöz került.

Az ifjú *Veisz Gyula* 1872-ben érettségizett Iglón. Ezután a selmecebányai erdészeti főiskolát végezte el, majd Besztercebányára került erdőgyakornoknak.

1881-ben nevezték ki erdőrendezőnek Zsarnócára. Ebben az évben magyarosította nevét – szülővárosáról – *Merényire*. Tíz évvel később, 1891-ben került át a Sáros megyei Tótsóvárra (ami később beolvadt Eperjesbe). Itt főerdész lett.

1885-ben megnősült. Felesége, *Garay Hermína* irodalmi érdeklődésű volt. (Ez nem csoda, hiszen *Garay János* költőnek volt oldalági leszármazottja.) Házasságukból öt gyermek született (igaz, hogy kettő közülük korán meghalt).

Merényi Gyula kitűnő erdőrendező volt. Az erdővédelmet különösen szívügyének tekintette. Ilyen irányú munkásságára nagy szükség is volt, hiszen a múlt században a Felvidéken nagyarányú erdőirtásokra került sor és ezek következtében az értékes faállomány eléggé megritkult.

Merényi Gyula szakmai kiválóságára egyre jobban felfigyeltek. Erdőrendezési tevékenységéért számos elismerésben és kitüntetésben részesítettek. Szakmai tekintélyére az *1900. évi párizsi világkiállítás* tette fel a koronát.

Ezen a hatalmas és hosszú ideig (áprilistól novemberig) tartó nemzetközi rendezvényen Magyarország ki-

emelkedő szerepet játszott. Különösen nagy sikert aratott a magyar erdészeti kiállítás, ami részben csarnokban, részben szabad ég alatt került megrendezésre. A Vasárnapi Újság 1900. évi 42. számában kiemelte: ez is tanúsítja, hogy „a mesterséges erdőtelepítés s az e körül alkalmazott eljárások mily haladást mutathatnak fel hazánkban.” A szakemberek egybehangzó véleménye szerint „az egész nemzetközi kiállításon az erdészetben Magyarország, Ausztria és Oroszország kiállításai állanak legelől.”

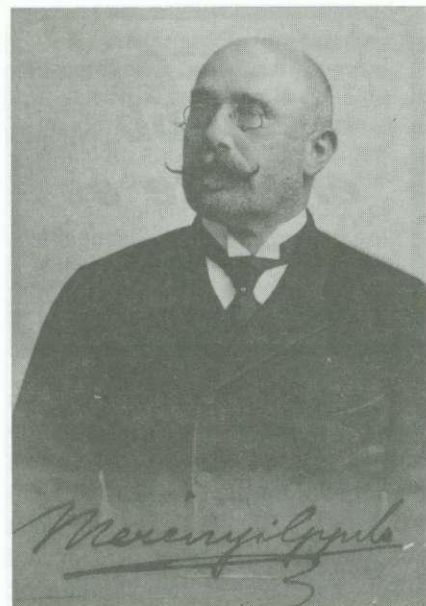
Az Erdészeti Lapok 1900. júliusi száma hosszabb tanulmányt közölt erről *dr. Pottere Gerard* tollából. Az író kiemelte azoknak nevét, akiknek kiemelkedő szerepük volt Magyarországon itteni sikerében: „Az üzemrendezés mikénti foganatosításáról és az annál felhasznált segédeszközökről *Bekény, Muzsnay, Merényi m. kir. főerdész* és *Pászthy Ferenc kir. erdész* által bemutatott üzemtervek, illetőleg fatermési táblák... adnak felvilágosítást.” (Kiemelések tőlem. M.L.)

Merényi Gyula tevékenységét a párizsi világkiállításon *aranyéremmel* („Grand Prix”) jutalmazták. Ő és három társa – a Vasárnapi Újság szerint – „becsületet szereztek a magyar névnek.”

Merényi Gyula igazán elmondhatta, hogy számára jól kezdődött a XX. század. Párizsból megérdemelt szakmai dicsőséggel jött haza. 1901-ben erdőmesterré, 1907-ben pedig erdőtanácsossá nevezték ki. 1911-ben pedig főerdőtanácsos lett.

1914 júniusában (nem sokkal a világháború kitörése előtt) ment nyugdíjba. Ezután a Bács-Bodrog megyei Apatinba költözött családjával.

Élete utolsó éveit Magyarország tragédiája árnyékolta be. Apatin jugoszláv csapatok szállták meg. Hazaköltözni szeretett volna, de nem volt hová. Tótsóvár, valamint a család ősi fészke, *Merény Csehszlovákiához* került. Az elkeserítő bizonytalanság légkörében érte őt el a halál 1920. jan. 15-én. 67 éves korában távozott az élők sorából (alig néhány hónappal a trianoni béke aláírása előtt). *Merényi Gyula* haláláról megemlékezett az Erdészeti Lapok 1920. febr. 15-i száma.

Közeli hozzátartozói közül kettőt érdemes kiemelniük.

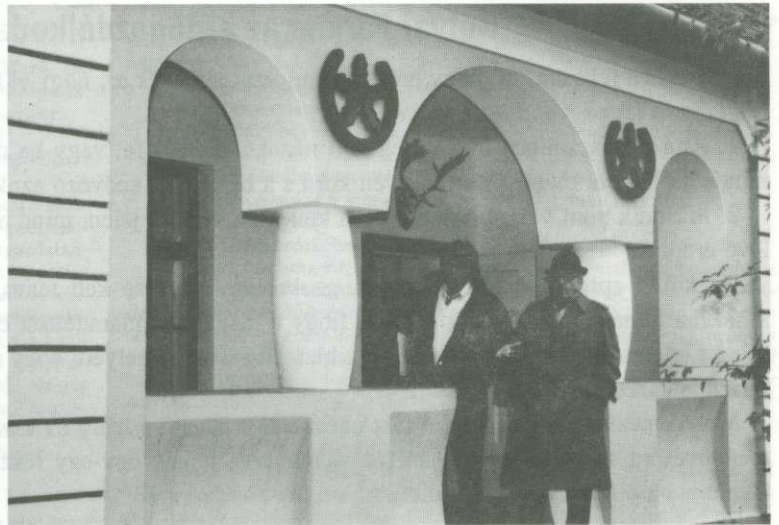
Veje, *Terray Gyula* (1879-1940) is szakmabeli volt. Ő maga is Selmecebányán végezte el az erdészeti főiskolát. A Felvidéken és Erdélyben több helyen volt erdőgondnok. 1920-ban őt a jugoszláv hatóságok Apatinból távozni kényszerítették. Ezután Miskolcon lett erdőtanácsos. Jó szakembernek számított; több kitüntetést szerzett.

Merényi Gyula legkisebb fia nem az erdészeti pályára lépett. Őt inkább az irodalom vonzotta. *Dr. Merényi Oszkár* (1895-1981) a tanári pályán működött és neves irodalomtörténész lett. Életében 46 könyvet írt. Neve négy különböző lexikonban szerepel. Mindig szeretettel beszélt édesapjáról és sokat emlegette azokat a szepesi és sárosi uradalmi erdőket, amelyeket gyerekkorában (az erdőmester fiaként) megismerhetett.

Akik *Merényi Gyulát* személyesen ismerték, kedves, jókedélyű és igen jószívű emberként emlegették. Intelligenciáját is becsülték. Nem csak szakmáját ismerte jól. Az irodalomban is eléggé tájékozott volt és több idegen nyelven beszélt.

Sajnos, *Merényi Gyula* neve az évtizedek folyamán lassan feledésbe merült. (A Magyar Életrajzi Lexikon sem említi őt.) Megérdemli pedig az utókor megbecsülését. Kiváló szakemberként, a párizsi világkiállítás aranyérmesként komoly szolgálatot tett a magyar erdőgazdálkodásnak.

Dr. Merényi László

Ópusztaszer

Idestova húsz éve minden évben találkozót szervez a kiskun-sági erdőgazdaság nyugdíjasainak. Az idén Ópusztaszert látogatták meg.

Dr. Göbölös Antal és Bognár Gábor voltak a vendéglátók.

A hűvös, esősre fordult időjárás sem riasztotta vissza a 120 nyugdíjas kollégát a kiadós sétától.

Az emlékpark egyedülálló az országban. A Feszty-körképet ugyan még nem nézhettük meg, de az erdészeti pavilonegyüttes már kész.

Dicséretére legyen az FM Erdészeti Hivatalának, a helyi Erdőfelügyelőségnek, *Csete György* tervezőnek, és mindazoknak, akik se-

gítették a megvalósulást. Nyaranként több ezer látogató ismerkedhet a pavilonokba zárt erdőkkel és élővilágával. Jóleső érzés volt résztvenni a találkozón.

